

TRIPPELINTEGRALER

Vi definierar trippelintegraler genom att följa samma mönstret som för dubbelintegraler: vi definierar först trippelintegral av en funktion $f(x, y, z)$ på ett axelparallellt rätblock Δ med hjälp av Riemannsumman $R(f, P)$, där P är en indelning av Δ i axelparallella delblock; denna integral utvidgas sedan steg för steg tills man har integraller av formen

$$\iiint_D f(x, y, z) dV$$

med kontinuerlig $f(x, y, z)$ och relativt allmänt område $D \subset \mathbb{R}^3$.

Trippelintegraler över speciella område.

Om D är en axelparallell rätblock: $D = \{(x, y, z) : a \leq x \leq b, c \leq y \leq d, e \leq z \leq f\}$; så

$$\iiint_D f(x, y, z) dx dy dz = \int_a^b \left(\int_c^d \left(\int_e^f f(x, y, z) dz \right) dy \right) dx,$$

(x, y, z får byta rollerna).

Om $D = \{(x, y, z) : \alpha(x, y) \leq z \leq \beta(x, y), (x, y) \in E\}$, (E är projektionen av D på xy -planet) α, β är kontinuerliga, så

$$\iiint_D f(x, y, z) dx dy dz = \iint_E \left(\int_{\alpha(x, y)}^{\beta(x, y)} f(x, y, z) dz \right) dx dy,$$

(x, y, z får byta rollerna).

Om $D = \{(x, y, z) : a \leq x \leq b, (y, z) \in E_x\}$, (E_x är snittet mellan kroppen D och planet $x = konst$) så

$$\iiint_D f(x, y, z) dx dy dz = \int_a^b \left(\iint_{E_x} f(x, y, z) dy dz \right) dx,$$

(x, y, z får byta rollerna).

Variabelsubstitution

Antag att $x = x(u, v, w)$, $y = y(u, v, w)$, $z = z(u, v, w)$ är en 1-1 avbildning av ett område E i uvw -rummet på område D i xyz -rummet. Antag att funktionerna $x = x(u, v, w)$, $y = y(u, v, w)$, $z = z(u, v, w)$ och deras partiella första ordningens derivator är kontinuerliga.

Om $f(x, y, z)$ är integrerbar på D så är

$$\begin{aligned} & \iiint_D f(x, y, z) dx dy dz \\ &= \iiint_E f(x(u, v, w), y(u, v, w), z(u, v, w)) \left| \frac{\partial(x, y, z)}{\partial(u, v, w)} \right| du dv dw \end{aligned}$$

Sfärisk (rymdpolär) substitution

$$\begin{cases} x = \rho \cos \theta \sin \phi \\ y = \rho \sin \theta \sin \phi \\ z = \rho \cos \phi \end{cases}$$

$$dV = dx dy dz = \rho^2 \sin \phi d\rho d\theta d\phi$$